

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 6. november 2020
Kontor: Kontoret for Organiseret
Kriminalitet
Sagsbeh: Rikke Petersen Faaborg
Sagsnr.: 2020-0030-4797
Dok.: 1639112

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1841 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. september 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Vermund (NB).

Nick Hækkerup

/

Maria Holm

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1841 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for effekten af udrejsekontrol på opklaring af kriminalitet? Vil ministeren endvidere redegøre for, om udrejsekontrol ud fra en politifaglig vurdering vil være et egnet værktøj til f.eks. at standse udførsel af tyvekoster. Ministeren bedes inddrage tal og konkrete politifaglige erfaringer i sin besvarelse, i det omfang det er muligt.”

Svar:

Efter Schengenreglerne må der ikke udføres grænsekontrol på de indre grænser, dvs. grænserne mellem Schengenlandene. Der kan dog undtagelsesvist genindføres midlertidig grænsekontrol ved de indre grænser, hvis der foreligger en alvorlig trussel mod den offentlige orden eller den indre sikkerhed. Grænsekontrollen må ikke overstige det strengt nødvendige for at imødegå den alvorlige trussel.

Danmark har siden den 4. januar 2016 gennemført midlertidig grænsekontrol – i form af en indrejsekontrol – ved grænsen til Tyskland med henvisning til først migrationssituationen og siden primært den alvorlige terrortrussel mod Danmark. Siden den 12. november 2019 har Danmark gennemført midlertidig grænsekontrol ved grænsen til Sverige – i form af en indrejsekontrol – med henvisning til truslen fra organiseret grænseoverskridende kriminalitet og terror. Regeringen har senest den 14. oktober 2020 meddelt EU-Kommissionen og de øvrige medlemsstater, at regeringen har truffet beslutning om at genindføre den midlertidige grænsekontrol ved grænsen til Tyskland og Sverige i 6 måneder fra den 12. november 2020.

Der gennemføres ikke i dag systematisk udrejsekontrol på de indre grænser. En sådan systematisk udrejsekontrol vil rejse alvorlige spørgsmål i forhold til Schengenreglerne.

Det er derimod ikke i strid med Schengenreglerne at gennemføre kontroller, der er indrettet som målrettede og stikprøvebaserede kriminalitetskontroller i grænseområdet, så længe udøvelsen ikke har tilsvarende virkning som grænsekontrol.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse hos Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at Rigspolitiet har forstået ”udrejsekontrol” som en etableret grænsekontrol af personer, der rejser ud af Danmark ved grænsen, enten på baggrund af stikprøvevis kontrol eller i forbindelse med systematisk kontrol. En sådan egentlig udrejsekontrol er ikke etableret i Danmark som led i den midlertidige grænsekontrol, og på den baggrund er det ikke muligt for Rigspolitiet nærmere at redegøre for, hvilken effekt udrejsekontrol har på opklaring af kriminalitet.

I forhold til spørgsmålet om udrejsekontrol ud fra en politifaglig vurdering vil være et egnet værktøj til at standse udførsel af tyvekoster, kan Rigspolitiet mere generelt oplyse, at omrejsende kriminelle personer og grupper erfaringsmæssigt udfører kriminalitet med stor intensitet og agilitet.

Dette betyder bl.a., at kriminaliteten udføres med en høj kadence og med skiftende gerningssteder i Danmark, hvorefter de kriminelle hurtigt udrejser af Danmark. Kostene medtages enten ved udrejsen eller overlades til andre kriminelle med henblik på at bringe kostene ud af landet.

Det er stort set alle former for tyvekoster, der fragtes ud af Danmark. Der er dog stor forskel på, hvordan det gøres, og hvor professionelt og organiseret gerningspersonerne agerer. Det kan både være gerningspersonerne selv, der kører kostene ud, men ofte benyttes transportører. Koster føres typisk ud af landet med fragtmænd, lastbilchauffører, minibuschauffører eller chauffører i almindelige biler, ligesom koster også føres ud af landet ved pakkepost.

Selvom politiet ikke i dag foretager egentlige udrejsekontroller på grænsen af personer, der rejser ud af Danmark, foretager politiet sædvanlige kriminalitetskontroller rettet mod personer og køretøjer, der fører koster ud af landet. Kriminalitetskontrollen udføres både inde i landet, herunder i det grænsenære område, men også på grænsen ved udrejse fra Danmark.

Kriminalitetskontrollerne er typisk målrettet på baggrund af analyser af de kriminelles adfærd og færden, ligesom kriminalitetskontrollerne foretages på baggrund af politiets konkrete efterretninger. Kriminalitetskontrollerne kan både være af generel og synlig karakter, men kan også ske som led i politiets observation eller ved civil patruljering. Den efterretnings- og analyse-mæssige tilgang er en væsentlig forudsætning for at kunne bekæmpe den grænseoverskridende og organiserede kriminalitet.

I det grænsenære område udføres der således periodiske, stikprøvevis kontroller af personer og køretøjer. Der foretages ligeledes anholdelser af mistænkte og beslaglæggelse af tyveko-

ster i forbindelse med eller i direkte forlængelse af kriminalitetskontrollerne. Der indsamles og registreres information om mistænkelige personer og køretøjer, der antræffes i forbindelse med kontrollerne. Informationerne danner efterfølgende grundlag for efterforskning eller for opklaring af kriminalitet, ligesom informationerne kan anvendes som led i politiets brug af systemet for automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG).

På tilsvarende vis arbejdes der tillige i det grænsenære område målrettet med at registrere køretøjer og personer, hvis der ved standsningen af køretøjer opstår mistanke om, at personer indrejser og opholder sig i landet i berigelsesøjemed. Dette gælder både i forbindelse med indrejsekontrollen på grænsen samt ved politikredsens patruljeberedskab. På baggrund af bl.a. disse oplysninger, andre efterretninger og analyser registreres relevante køretøjer på hotlister i ANPG, ligesom køretøjerne kontrolleres ved udrejsen ved mistanke om, at de pågældende udfører tyvekoster fra landet.

Det er Rigspolitiets vurdering, at kriminalitetskontroller, som iværksættes på baggrund af analyser og efterretninger – eventuelt kombineret med planlagte kontrolaktioner ud fra et efterforskningsmæssigt perspektiv – udgør et egnet redskab til eksempelvis at standse udførslen af tyvekoster. Det er erfaringen, at den bedste effekt opnås ved, at kontrollerne tilrettelægges på baggrund af analyser og efterretninger og gennemføres af både civilt klædt politipersonale og af uniformeret politipersonale.

Effekten af kriminalitetskontrollerne ses ikke udelukkende i de grænsenære politikredse, men også i resten af dansk politi, hvor der via kriminalitetskontrollerne opnås adgang til oplysninger om mistænkelige personer, der er registreret i forbindelse hermed, ligesom oplysningerne efterfølgende vil kunne anvendes i politikredsens efterforskninger.

Ud over de efterretnings- og analysebaserede kriminalitetskontroller varetager Syd- og Sønderjyllands Politi nationale forpligtelser for dansk politi ved såkaldte ”hjemtagersager”, hvorefter både koster og personer hjemtages fra udlandet.

Hjemtagersager er sager, hvor kriminelle personer og/eller grupper anholdes i udlandet f.eks. med tyvekoster fra indbrudskriminalitet eller anden organiseret kriminalitet begået i Danmark. Personerne hjemtages på baggrund af en international arrestordre af Udlændingekontrolafdelingen (UKA Vest) i politikredsen og i samarbejde med den lokale anklagemyndighed med henblik på videre efterforskning og strafforfølgelse i Danmark. Der er således ved politiets håndtering af hjemtagersager et øget fokus på at få bragt de tyvekoster, der føres ud af landet, tilbage.

Rigspolitiet skal i øvrigt bemærke, at der i forbindelse med Finansloven for 2019 blev afsat ressourcer til særlige politiindsatser i de grænsenære områder i Sønderjylland og Lolland-Falster. Indsatserne målrettes personer, der er rejst ind i Danmark med det formål at begå berigelseskriminalitet, og som forsøger at fragte tyvekosterne mv. ud af landet via bl.a. lande- og søgrænsen mod Tyskland. Rigspolitiet kan i den forbindelse oplyse, at der på nuværende tidspunkt er udført 4 ud af 12 planlagte kontroller i 2020. Det er forventningen, at alle 12 kontroller gennemføres inden udløbet af 2020.”

Jeg kan henholde mig til, at Rigspolitiet mener, at kriminalitetskontroller i form af målrettede og stikprøvebaserede kontroller i de grænsenære områder udgør et egnet redskab til eksempelvis at standse udførslen af tyvekoster.